

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra proiectului Legii privind statutul juridic al adopției

1. Evaluarea generală a proiectului

1.1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1.1. Fundamentarea generală a proiectului

Proiectul de lege este motivat prin necesitatea îndeplinirii obligațiilor asumate de Republica Moldova prin aderarea la Convenția de la Haga din 29 mai 1993 asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopțiilor internaționale.

Concluzii și recomandări: Reieșind din lipsa notei de fundamentare nu putem să ne expunem în detaliu asupra oportunității de promovare a acestuia.

1.1.2. Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Concluzii și recomandări: Proiectul de lege nu face careva referințe la cheltuielile necesare pentru implementarea acestuia. Dat fiind lipsa notei informative, fundamentarea economico – financiară a proiectului lipsește cu desăvârșire.

1.1.3. Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Concluzii și recomandări: : Din textul proiectului aparent nu rezultă promovarea anumitor interese/beneficii de grup sau individuale în detrimentul interesului public, însă, în același timp termenii ambigui utilizați precum și cadrul larg de atribuții discreționare încredințate autorităților tutelare induc posibilitatea prejudicierii intereselor adoptatorilor.

1.2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standardele anticorupție

Concluzii și recomandări: În conformitate cu prevederile art. 10 alin. (1) al Convenției ONU împotriva corupției ținând seama de necesitatea luptei împotriva corupției, fiecare stat parte ia, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsurile necesare pentru a spori transparența administrației sale publice, inclusiv in ceea ce privește organizarea, funcționarea și procesele decizionale, dacă este cazul.

În acest context, prevederile proiectului de lege sunt deficitare în ce privește asigurarea unui mecanism eficient și transparent de activitate a autorităților competente în domeniul adopției, fapt determinat de cadrul larg de atribuții discreționare și care, implicit, prezumă potențialul coruptibil precum și ineficacitatea reglementărilor.

2. Evaluarea în fond a proiectului

2.1. Formulări lingvistice ambigui

Art. 2, art. 29 –

Concluzii și recomandări: Sintagma „potrivirea adoptatorului” este una ambiguă reieșind din lipsa unor criterii obiective în baza cărora se va determina persoana sau familia adecvată pentru satisfacerea necesităților copilului adoptabil, termenii utilizați, în acest sens, cum ar fi „dezvoltare armonioasă”, „grad de potrivire” sunt vagi fapt ce va oferi un larg câmp discreționar autorității tutelare și echipei multidisciplinare a instituțiilor rezidențiale și a centrelor de plasament în procesul de selectare a adoptatorului, aspect deosebit de important în condițiile în care nu sunt determinate nici criteriile de constituire a echipelor multidisciplinare menționate. A se stipula unele condiții care ar fundamenta procesul de selecție a adoptatorului.

Art. 5 alin. (3) –

Concluzii și recomandări: Sintagma „în măsura în care acestea sunt realizabile” este inoportună în acest context, inducând posibilitatea prejudicierii intereselor copilului adoptabil, nefiind justificată suficient, prin urmare, propunem omiterea acesteia.

Art. 9 alin. (1), lit. e) –

Concluzii și recomandări: A se analiza posibilitatea reformulării sintagmei „în domeniul adopției aplicării”, dat fiind caracterul confuz al acesteia, în scopul ajustării la cerințele limbajului normativ.

Art. 15 alin. (3) –

Concluzii și recomandări: Sintagma „pentru motive întemeiate” este una ambiguă și nu permite relevarea cazurilor când se încuviințează adopția cu o diferență de vârstă mai mică de 18 ani între adoptat și adoptator, fapt ce prezumă discreționarul și coruptibilitatea prevederilor.

2.2. Conflicte ale normelor de drept

Art. 60 alin. (2), alin. (3) –

Concluzii și recomandări: Conform prevederilor proiectului, legile precum și actele normative ale Guvernului precum și actele normative ale ministerelor și ale altor autorități ale administrației publice centrale, urmează a fi aduse în

concordanta cu prevederile proiectului în termen de trei luni de la intrarea în vigoare a acestuia. Conflictetele normelor de drept, în acest sens, urmează a fi soluționate potrivit Legii nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 cu privire la actele legislative.

2.3. Discreții excesive ale autorităților publice

Art. 9 alin. (2), lit. j) –

Concluzii și recomandări: Prevederile sunt lacunare în a stabili cadrul măsurilor ce urmează a fi întreprinse în scopul prevenirii încuviințării adopției contra plată sau contra prestației de orice fel, acestea neregăsindu-se detaliat în proiectul de lege, sporesc implicit discreționarul atribuțiilor, afectând eficacitatea reglementărilor. A se analiza posibilitatea referinței exprese la măsurile ce urmează a fi întreprinse în vederea realizării eficiente a prevederilor art. 8 al Convenției de la Haga asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopțiilor internaționale.

Art. 13 alin. (3), lit. e) –

Concluzii și recomandări: Reieșind din discreționarul prevederilor și potențialului înalt de coruptibilitate, considerăm oportună indicarea limitativă a cazurilor în care frații/surorile nu se adoptă împreună.

Art. 15 alin. (5), lit. c) –

Concluzii și recomandări: În vederea asigurării unei transparențe maxime a procesului adopției, a se analiza posibilitatea stabilirii exhaustive a contraindicațiilor în textul proiectului de lege, delegarea acestei atribuții Guvernului nefiind una justificată suficient.

2.4. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Art. 20 alin. (2), alin. (3) –

Concluzii și recomandări: Sintagmele utilizate cum ar fi „impedimentele de orice natură relevante pentru capacitatea de-a adopta”, „pregătirea adoptatorului pentru adopție” sunt prea generale pentru a putea determina exhaustiv garanțiile materiale și condițiile morale ce urmează a fi întrunite de către adoptator și evaluate de către autoritatea tutelară sau comisia specială formată de către autoritatea tutelară, fapt ce induce, implicit, arbitrarul în activitatea de evaluare, lipsa transparenței și implicit posibilitatea de prejudiciere a intereselor adoptatorului, prevederile comportând, prin urmare, un potențial coruptibil, aspect deosebit de relevant în contextul prevederilor art. 20 alin. (3) al proiectului de lege care referindu-se la crearea și funcționarea comisiilor speciale de

evaluare lasă, în mod nejustificat, la discreția autorității centrale în domeniul adopției, precum și a autorității tutelare stabilirea condițiilor de activitate a acestora. A se analiza posibilitatea modificării prevederilor în vederea determinării conținutului termenilor generali menționați precum și stabilirii în textul proiectului de lege a unor criterii cu valoare de principii pentru procesul de creare și funcționare a comisiilor speciale de evaluare a garanțiilor morale și a condițiilor materiale ale adoptatorului (selectarea persoanelor calificate, asigurarea unui mecanism de control eficient).

Art. 21 alin. (3) –

Concluzii și recomandări: În vederea înlăturării discreționarului prevederilor a se determina expres situațiile în care va fi necesară o evaluare suplimentară a capacităților de adopție ale adoptatorilor. Prelungirea nejustificată a termenului de evaluare prejudiciind, în consecință, interesele adoptatorului.

2.5. Acces limitat la informație, lipsa transparenței

Art. 58 alin. (3), alin. (4), alin. (5) –

Concluzii și recomandări: Prevederile sunt lacunare în a stabili o transparență a gestionării mijloacelor financiare speciale acumulate la contul trezorerial, considerăm oportună stabilirea în proiectul de lege a direcțiilor de utilizare a mijloacelor acumulate (de exemplu monitorizarea procedurii post adopție internațională, asistența materială acordată copiilor adoptabili).

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei coruptibilității proiectelor de acte legislative, aprobată prin ordinul directorului Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției nr. 47 din 03.05.2007,

de

Daltă Ghenadie,
inspector,
secția Prevenire și interacțiune civilă

La data de 11.09.07